

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Στο δρόμο για το σχολείο»

Συγγραφή: ΖΟΥΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Εφαρμογή: ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Στο δρόμο για το σχολείο

Εφαρμογή σεναρίου

Βασιλική Γεωργαντζιά

Δημιουργία σεναρίου

Ευαγγελία Ζούνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

3^ο Δημοτικό Σχολείο Ευκαρπίας

Χρονολογία

Από 23-09-2013 έως 01-10-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Τίτλος ενότητας: «Στο δρόμο για το σχολείο»

(Β΄ Δημοτικού, ΒΜ, τ. Α΄, σ. 15

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Νεοελληνική Γλώσσα

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 6 διδακτικές ώρες με διακοπές. Χρησιμοποιήθηκε χρόνος από την Ευέλικτη Ζώνη και τη Γλώσσα.

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Εξοικείωση με ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, βασική εξοικείωση με χρήση εφαρμογών κειμένου. Ύπαρξη αντίστοιχου αριθμού Η/Υ όσες και οι ομάδες της τάξης.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παραδειγματικό σενάριο, μεγάλη δραστηριότητα

Ευαγγελία Ζούνη, «Στο δρόμο για το σχολείο», Νεοελληνική γλώσσα, Β΄ Τάξη, 2013

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες σχετίζονται με τις θεματικές περιοχές που θίγονται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο του βιβλίου και δίνουν αφορμή για περαιτέρω διερεύνηση και επεξεργασία, όπως ο σχολιασμός εικόνων. Επιπλέον, περιλαμβάνονται δραστηριότητες που αφορούν στον προφορικό λόγο όπως απαντητική ικανότητα, αναδιήγηση, συζήτηση και διατύπωση γνώμης καθώς και δραστηριότητες που αφορούν σε θέματα της γραφής της νέας ελληνικής, όπως η κατάτμηση λέξεων σε συλλαβές και η σύνταξη πυρηνικών και επαυξημένων προτάσεων.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις στοχεύουν στη γνωριμία με ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας και του κόσμου, στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και στην εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ. Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις για τον κόσμο, τη γλώσσα και να καλλιεργήσουν γραμματισμούς.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρείται οι μαθητές/μαθήτριες:

- να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την έναρξη και λήξη του Φθινοπώρου·
- να εξοικειωθούν με τον σχολιασμό φωτογραφίας·
- να χρησιμοποιήσουν λεξιλόγιο σχετικό με τη βροχή·
- να ομαδοποιήσουν το λεξιλόγιο ανάλογα με τον χώρο και το φαινόμενο της βροχής·
- να «αναγνώσουν» μετεωρολογικό πίνακα·
- να γνωρίσουν σημαντικούς ζωγράφους και αντιπροσωπευτικά τους έργα·
- να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα τέχνης·
- να διαβάσουν λογοτεχνικά κείμενα για την εποχή·
- να γνωρίσουν πίνακες ζωγραφικής σχετικούς με το φθινόπωρο.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές/μαθήτριες:

- να εξασκηθούν στη σύνταξη πυρηνικών και επαυξημένων προτάσεων·
- να εξασκηθούν με τον συλλαβισμό και την ομοιοκαταληξία των ποιημάτων·
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο·
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο (απαντητική ικανότητα, αναδιήγηση, συζήτηση και διατύπωση γνώμης)·
- να καλλιεργήσουν τον γραπτό τους λόγο (σύνταξη περιγραφικού-αφηγηματικού κειμένου)·

- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων (συνδυασμός λόγου-εικόνας).
- να κατανοήσουν τον ρόλο της ομοιοκαταληξίας.

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές/μαθήτριες:

- να εξοικειωθούν με το εκπαιδευτικό λογισμικό της Γλώσσας Α΄ & Β΄ Τάξης.
- να γνωρίσουν βασικές λειτουργίες γύρω από εφαρμογές επεξεργασίας φωτογραφιών και κειμένου.
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του ψηφιακού σχολικού εγχειριδίου.
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του κειμενογράφου.
- να μπορούν να χρησιμοποιούν τον εκτυπωτή.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η εφαρμογή της συγκεκριμένης δραστηριότητας επιλέχθηκε τη χρονική στιγμή ενασχόλησης με την 1η ενότητα του ΒΜ της Γλώσσας, για την οποία σχεδιάστηκε και η προτεινόμενη δραστηριότητα, με στόχο την ενημέρωση της ύλης διδασκαλίας και επιπλέον την ενασχόληση με το θέμα της εποχής του Φθινοπώρου. Επίσης, η δραστηριότητα συμπίπτει με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και, ακριβώς επειδή

είναι μικρής διάρκειας, κρίθηκε ως κατάλληλη να εφαρμοστεί με παιδιά αυτής της ηλικίας που, ερχόμενα από τις καλοκαιρινές διακοπές, είναι πιο χαλαρά και ίσως ανέτοιμα να ασχοληθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα με το ίδιο θέμα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

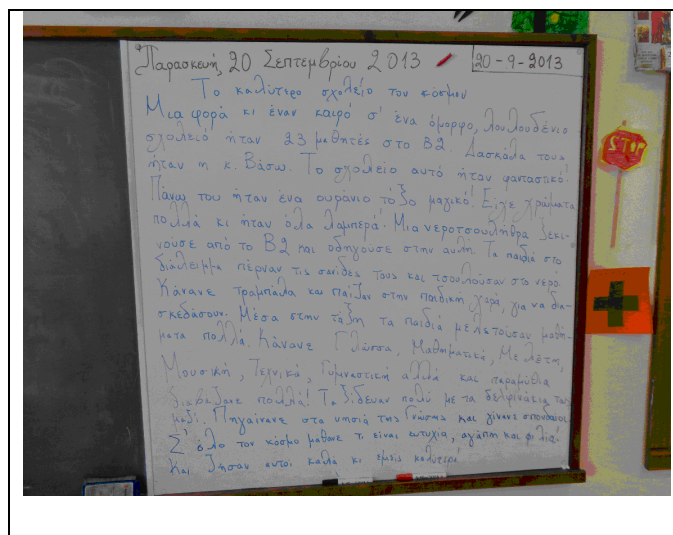
Βασικό στόχο της συγκεκριμένης δραστηριότητας αποτελεί η εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών της Β΄ Τάξης με τα κειμενικά είδη του ποιήματος, παραμυθιού, καθώς και η καλλιέργεια δεξιοτήτων γραφής, ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου και η συνειδητοποίηση των βασικών στοιχείων της δομής και της λειτουργίας της γλώσσας, που αποτελούν βασικοί στόχοι για τη γλωσσική διδασκαλία στη συγκεκριμένη τάξη.

Η τάξη εφαρμογής αποτελείται από 23 παιδιά (13 αγόρια, 10 κορίτσια) εκ των οποίων 2 Ρομά (αγόρι-κορίτσι), το αγόρι έχει παρακολουθήσει δύο φορές την Α΄ Δημοτικού, έχει διαγνωσμένη διαταραχή στην έκφραση του λόγου, καθώς και διαγνωσμένο σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής (ΔΕΠ-Υ). Επίσης ακόμη δύο αγόρια παρακολουθούν μαθήματα λογοθεραπείας και εργοθεραπείας.

Τα συγκεκριμένα παιδιά στην Α΄ Τάξη δεν είχαν ασκηθεί σε δραστηριότητες (ομαδικές ή ατομικές) παραγωγής γραπτού λόγου μέσα στο σχολείο. Συνήθως τέτοιου είδους εργασίες ήταν «δουλειά για το σπίτι». Επίσης, δεν είχαν μάθει να δουλεύουν συνεργατικά. Χαρακτηριστικό είναι ότι, στην αρχή της φετινής χρονιάς, κάθε παιδί προσπαθούσε να δουλέψει αυστηρά ατομικά, προσπαθώντας να «κρύβει» το αποτέλεσμα της εργασίας του από τους άλλους. Ακόμη η εξοικείωση με τους υπολογιστές δεν αφορούσε όλα τα παιδιά, εφόσον το σχολείο πέρυσι (2012-2013) δεν είχε ενιαίο αναμορφωμένο πρόγραμμα (ΕΑΕΠ), δεν υπήρχε δηλαδή ώρα πληροφορικής. Τα παιδιά πέρυσι επισκέφτηκαν την αίθουσα Πληροφορικής για κάποιες προβολές. Ωστόσο ήταν αρκετά τα παιδιά που παρακολουθούσαν το ολόημερο πρόγραμμα και είχαν αναπτύξει δεξιότητες χειρισμού των Η/Υ.

Από την αρχή της σχολικής χρονιάς τέθηκαν στα παιδιά ζητήματα συνεργασίας και απαραίτητης διάδρασης μεταξύ τους από την εκπαιδευτικό της τάξης. Η διαδικασία αυτή αρχικά ξάφνιασε τα παιδιά, αλλά στη συνέχεια τα χαλάρωσε και φάνηκε να αρέσκονται στην ιδέα ότι μπορούσαν να συνομιλούν με τους συμμαθητές τους χαμηλόφωνα και να συμβουλευόμαστε το ένα το άλλο. Επίσης κρίθηκε απαραίτητο, από την εκπαιδευτικό της τάξης, να έχουν τα παιδιά μια προηγούμενη εμπειρία παραγωγής γραπτού λόγου μέσα στην τάξη, πριν το πέρασμα στην εφαρμογή της προτεινόμενης δραστηριότητας για συγγραφή φανταστικής ιστορίας σε επίπεδο ομάδας. Με αυτό το σκεπτικό και με αφορμή το θέμα της πρώτης ενότητας της *Μελέτης Περιβάλλοντος* ([εδώ](#)) που είναι «Το σχολείο μου», αναπτύχθηκε μια συζήτηση για το τι έχει και τι άλλο θα θέλαμε να έχει το σχολείο μας. Προτάθηκε στα παιδιά να φανταστούμε πώς θα θέλαμε να είναι το σχολείο μας και όλοι μαζί συνθέσαμε μια ιστορία που ξεκινούσε: «Μια φορά κι έναν καιρό σ’ ένα όμορφο σχολειό...».

Τα παιδιά το διασκεδάσαν πάρα πολύ και όλα είχαν να πουν ιδέες για ένα «διασκεδαστικό» σχολείο. Μετά από παρότρυνση της εκπαιδευτικού επικεντρώθηκε

το ενδιαφέρον τους και στην ενασχόλησή τους με τα βιβλία και τη διακίνηση της γνώσης μέσα στο σχολείο.

Η εφαρμογή της προτεινόμενης δραστηριότητας αποτελεί συμπλήρωση και επέκταση των διδακτικών προτάσεων που περιγράφονται στο Βιβλίο του δασκάλου ([Βιβλίο δασκάλου Β΄ Τάξης](#), Γλώσσα 2007, 17-18 και την επίτευξη των γλωσσικών στόχων που διατυπώνονται σε αυτό.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα προωθεί την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με την προβολή μέσω του ανακλαστικού προβολέα τα παιδιά εξασκούνται στο σχολιασμό εικόνας και καλλιεργούν τον προφορικό τους λόγο (απαντητική ικανότητα, αναδιήγηση, συζήτηση και διατύπωση γνώμης), εμπνέονται και καλλιεργούν τον γραπτό τους λόγο (συγγραφή παραμυθιού). Μέσα από το λογισμικό της Γλώσσας για τις τάξεις Α΄-Β΄ τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του ποιήματος, με πολυτροπικά κείμενα, εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους, εξασκούνται στο σχολιασμό εικόνας και γνωρίζουν ζωγράφους, εξοικειώνονται με τη χρήση του κειμενογράφου και του εκτυπωτή.

Κείμενα

Σχολικό βιβλίο (σελ. 15 του Β.Μ., Α΄ τεύχος, 4η δραστηριότητα)

Φύλλο δραστηριοτήτων (δημιουργία συγγραφέως του σεναρίου, με μια μικρή αλλαγή κατά την εφαρμογή του σεναρίου)

Ιστοσελίδες – Εφαρμογές

Ψηφιακή έκδοση του σχολικού εγχειριδίου, διαθέσιμο στο:
<http://ebooks.edu.gr/2013/classcoursespdf.php?classcode=DSDIM-B>

Ο πίνακας «Autumn Landscape with Four Trees» (Φθινοπωρινό τοπίο με τέσσερα δέντρα) του Βίνσεντ βαν Γκογκ διαθέσιμο στο:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Autumn_landscape.jpg?uselang=el

Λογισμικό Γλώσσας Α΄-Β΄ Τάξης διαθέσιμο στο:

<http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/>

Αρχείο παρουσίασης (PowerPoint), με θέμα τον Κύκλο του Νερού διαθέσιμο στο:

<http://12dim-volou.mag.sch.gr/O%20kyklos%20tou%20nerou.ppt>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

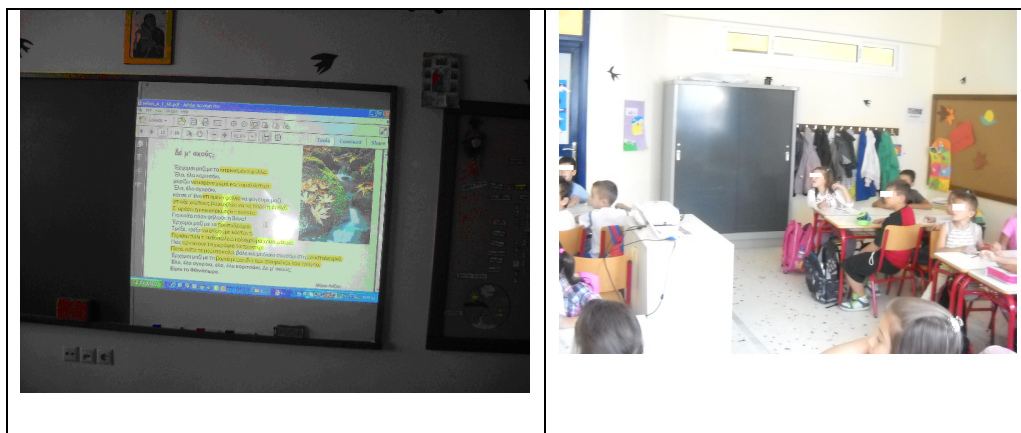
Οι μαθητές ήταν στην τάξη τους χωρισμένοι σε 6 ομάδες των 4 παιδιών, μία αποτελούνταν από 3 παιδιά (τη συγκεκριμένη μέρα έλειπαν 2 παιδιά). Επιλέχθηκε ο διαχωρισμός αυτός μιας και έτσι ορίστηκαν να είναι οι ομάδες εργασίας εξαρχής στην τάξη και τα παιδιά φάνηκε ότι μπορούσαν να έχουν καλή οπτική επαφή μεταξύ τους και καλή συνεργασία.

Με αφορμή την 4η δραστηριότητα της σ. 15 του Β.Μ. Α΄ τεύχος, η εκπαιδευτικός, μέσω του προτζέκτορα παρουσίασε στην τάξη την ψηφιακή έκδοση του σχολικού εγχειριδίου. Τα παιδιά εντυπωσιάστηκαν από την ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε, καθώς κλείσαμε τις κουρτίνες, για να πετύχουμε συσκότιση του χώρου. Υπήρξε μια ιδιαίτερη ηρεμία και μπόρεσαν να ακροαστούν προσεκτικά την ανάγνωση του ποιήματος από την εκπαιδευτικό. Ακολούθησε συζήτηση για το Φθινόπωρο. «Ποιοι είναι οι μήνες του Φθινοπώρου» «Ποιες γιορτές και ποια έθιμα πραγματοποιούνται το φθινόπωρο», «Πώς είναι το καιρός, η φύση». Τα παιδιά

δυσκολεύτηκαν να ονομάσουν του φθινοπωρινούς μήνες. Η εκπαιδευτικός τούς θύμισε ότι το φθινόπωρο ξεκινά από τον Σεπτέμβριο, που ανοίγουν τα σχολεία, επίσης χρησιμοποίησε εποπτικό υλικό της τάξης που απεικονίζει κάθε μήνα με το χρώμα της εποχής στην οποία ανήκει (άσπρο για το χειμώνα, πράσινο για την άνοιξη, μπλε για το καλοκαίρι και κίτρινο για το φθινόπωρο).

Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός παρότρυνε τα παιδιά να διαβάσουν όλοι μαζί εν χορώ το ποίημα και να εντοπίσουν σε αυτό τις εικόνες του φθινοπώρου. Τους ζητήθηκε δηλαδή να εντοπίσουν τις λέξεις που μας περιγράφουν μια φθινοπωρινή εικόνα, μια σκηνή. Τις εικόνες υπογράμμισε η εκπαιδευτικός επιλέγοντας το εικονίδιο που υπάρχει στο πάνω μέρος του ψηφιακού βιβλίου. Αρχικά τα παιδιά δυσκολεύτηκαν να ανταποκριθούν στο κάλεσμα της εκπαιδευτικού. Σε πρώτο επίπεδο εντόπισαν «τα κιτρινισμένα φύλλα» και «τα πρωτοβρόγια», που είναι συνηθισμένες φθινοπωρινές εικόνες. Στη συνέχεια, με την παρότρυνση της εκπαιδευτικού, αναφερόμενη και στην προηγούμενη συζήτηση, ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα.

Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός πρόβαλε μέσω του προτζέκτορα τον πίνακα του Βίνσεντ βανγκ Γκογκ και μοίρασε σε κάθε ομάδα ένα [φύλλο εργασίας](#).

Κάθε ομάδα κλήθηκε να διαβάσει τις ερωτήσεις του εντύπου και να απαντήσει. Προκλήθηκε συζήτηση γύρω από το θέμα του πίνακα. Κάποια παιδιά αποφάνθηκαν πως «Είναι τρία τα δέντρα, αφού το άλλο είναι καμμένο», έδωσαν υπόσταση σε ό,τι φαινόταν ότι είχε ζωή. Κάποια απάντησαν ότι υπάρχουν πολλά δέντρα, εντοπίζοντας την παρουσία και άλλων δέντρων στο πίσω μέρος του πίνακα. Στην ερώτηση που αφορούσε στην ύπαρξη ανθρώπων στον πίνακα, αρχικά όλα τα παιδιά απάντησαν ότι δεν υπάρχει κανένας άνθρωπος. Μετά την επανάληψη της ερώτησης ένα παιδί αποφάνθηκε ότι υπάρχει άνθρωπος στον πίνακα και μάλλον είναι αγρότης. Η τοποθέτησή του ξάφνιασε τους άλλους, που βλέποντας πιο προσεκτικά εντόπισαν τελικά την ανθρώπινη παρουσία.

Μετά τη συζήτηση τα παιδιά εργάστηκαν στην ομάδα, για να γράψουν μια φανταστική ιστορία που μπορεί να διαδραματίζεται σε αυτό το δάσος, που φαίνεται στο βάθος του πίνακα. Όρισαν έναν γραμματέα, μετά από την προτροπή της εκπαιδευτικού. Η εκπαιδευτικός, σε μια προσπάθεια να τους βοηθήσει, τους παρότρυνε να σκεφτούν τι μπορεί να υπάρχει σε ένα δάσος, τι συναντά κανείς σε αυτό, ποια είναι τα ζώα του δάσους, τι μπορεί να κάνουν στην ιστορία μας. Ένα κοριτσάκι σκέφτηκε ότι μπορεί να συναντήσουμε και την Κοκκινোসκουφίτσα ή τον λύκο. Η συζήτηση λοιπόν κινήθηκε και γύρω από γνωστά παραμύθια, νεράιδες και ξωτικά και φυσικά επηρέασε θετικά τα παιδιά να φανταστούν πολλά ωραία πράγματα που θα μπορούσαν να συμβαίνουν μια φορά κι έναν καιρό σε ένα δάσος μακρινό.

Η εκπαιδευτικός είχε ρόλο διευκολυντικό και διακριτικό. Προσπαθούσε να βοηθήσει αν κάποια ομάδα ζητούσε τη γνώμη της για τις ιδέες που είχαν τα μέλη της ή δεν έβρισκε τον τρόπο να συντάξει, εκφράσει αυτό που ήθελε. Στο τέλος ζητήθηκε από τους μικρούς συγγραφείς να βάλουν έναν τίτλο στο παραμύθι τους και φυσικά να μην ξεχάσουν τα ονόματά τους. Εδώ θεωρήθηκε απαραίτητη η εύρεση ενός τίτλου για την ιστορία και όχι για τον πίνακα (όπως προτείνει η συγγραφέας), επιλογή που θα ολοκλήρωνε τη συγγραφική δουλειά των παιδιών. Άλλωστε παρόμοια εργασία (επιλογή τίτλου για έργο τέχνης) θα κάναμε στην 3η δραστηριότητα του σεναρίου.

Προτάθηκε επίσης από την εκπαιδευτικό όσοι θέλανε και είχαν το χρόνο, να ζωγραφίσουν μια σκηνή από τη φανταστική ιστορία τους. Εδώ δεν εφαρμόστηκε η ιδέα να ζωγραφίσουν τα παιδιά με τη βοήθεια του λογισμικού TuxPaint, γιατί πρωτίστως δεν υπήρχε δυνατότητα αντιστοιχίας φορητού υπολογιστή και μαθητή/μαθήτριας.

Στη συνέχεια παρουσίασε κάθε ομάδα το δικό της δημιούργημα. Με ιδιαίτερη χαρά το έκαναν όλα τα παιδιά και δημιουργήθηκε ατμόσφαιρα ψυχικής ευφορίας, όταν τα παιδιά ακροατές χειροκροτούσαν τη δουλειά των άλλων και κατέθεταν τη

γνώμη τους για κάθε παραμύθι. Τα παιδιά κάθε ομάδας ζητήθηκε να κάνουν μια δική τους κριτική για το έργο τους και πώς βίωσαν την όλη διαδικασία. Όλα ήταν πολύ ευχαριστημένα, γιατί μέσα στο παραμύθι έβλεπαν τη δική τους συμβολή, τη δική τους ιδέα.

Η σκέψη για δημιουργία CD με τις εργασίες των παιδιών, που προτείνεται από τη συγγραφέα και για ενδεχόμενο σχολιασμό του, έγινε φυσικά κάποια άλλη στιγμή, όταν ήταν έτοιμο το ψηφιακό βιβλίο. Όταν λοιπόν προβλήθηκε στα παιδιά το αρχείο PDF με τις εργασίες τους, ενθουσιάστηκαν και κάποια που δεν προθυμοποιήθηκαν να ζωγραφίσουν ή δεν πρόλαβαν, ζήτησαν να το κάνουν εκ νέου. Εκτιμάται από την εκπαιδευτικό πως η έκθεση της συγκεκριμένης δουλειάς θα αποτελέσει κίνητρο για να υπάρχει συνέπεια στη δουλειά περισσότερων παιδιών. Τα παιδιά ρωτήθηκαν αν θεωρούν σημαντική ή όχι τη χρήση των ΤΠΕ και γιατί. Ο Χρήστος, και ο πιο ζωηρός της τάξης, ανέφερε πως έτσι η δουλειά τους δε θα χαθεί, «...γιατί εμείς, κυρία, ξεχνάμε τι κάναμε...». Οι περισσότερες τοποθετήσεις ήταν κοντά σε ό,τι αναφέρθηκε, προσθέτοντας την εκτίμηση της Χρύσας πως «...αυτά, κυρία, για μας είναι οι θησαυροί μας, ενώ για τους μεγάλους είναι τα λεφτά επειδή δουλεύουν, εμείς δεν παίρνουμε λεφτά...»

3η & 4η διδακτική ώρα

Οι μαθητές βρέθηκαν στην αίθουσα υπολογιστών και χωρίστηκαν σε 5 ομάδες των 4 και μία των 3 ατόμων, έχοντας έναν τουλάχιστον υπολογιστή κατά ομάδα στη διάθεσή τους.

Η εκπαιδευτικός μέσω του προτζέκτορα παρουσίασε στα παιδιά το εκπαιδευτικό λογισμικό της γλώσσας για την Α΄-Β΄ Δημοτικού, το οποίο ήταν εγκατεστημένο στους Η/Υ που είχαν στη διάθεσή τους οι ομάδες.

Εισαγωγική Οθόνη

Ζητήθηκε από τους μαθητές/μαθήτριες να ανοίξουν το παράθυρο «Ο λύκος και οι 4 εποχές» και να επιλέξουν από την κεντρική οθόνη της θεματικής ενότητας το «Φθινόπωρο».

Η οθόνη της παρούσας ενότητας εμφάνισε τις τέσσερις εποχές που αναγνωρίζονται από κάποιο χαρακτηριστικό τους η καθεμία: καλοκαίρι-ήλιος, φθινόπωρο-σύννεφο, άνοιξη-λουλούδια, χειμώνας-χιονισμένα δέντρα. Στο κέντρο της ενότητας βρίσκεται το σχολείο από όπου ξεκινά ο λύκος και τα παιδιά. Τα παιδιά καθοδηγήθηκαν να κάνουν κλικ στην εποχή «Φθινόπωρο» αλλά τους δόθηκε και η δυνατότητα να το επιλέξουν από το κυλιόμενο μενού «Επιλογές».

Βασικά εικονίδια πλοήγησης της ενότητας	
	Σε όλα τα σημεία της εφαρμογής είναι πάντα παρούσα η μικρή νεράιδα για να προσφέρει τη βοήθειά της, όταν κάποιος τη χρειαστεί.
	Η πινακίδα με το βέλος επιστρέφει στην κεντρική οθόνη της εφαρμογής.
	Τα φυλλαράκια με τα βέλη μεταφέρουν τα παιδιά σε επόμενες και προηγούμενες οθόνες μιας δραστηριότητας, όπου αυτές είναι διαθέσιμες.
	Στις δραστηριότητες, όπου εμφανίζεται ο εκτυπωτής, τα παιδιά μπορούν να εκτυπώσουν την εργασία τους.
	Βελάκια πλοήγησης στις κυλιόμενες οθόνες.
	Κάνοντας κλικ στην κινηματογραφική κάμερα, τα παιδιά μπορούν να παρακολουθήσουν πάλι την αφήγηση του παραμυθιού.
	Η παλέτα οδηγεί στη δραστηριότητα της ζωγραφικής. Στη δραστηριότητα αυτή υπάρχουν σκίτσα, γνωστά από τις θεματικές ασκήσεις.
	Όταν εμφανίζεται το σύμβολο αυτό σε κάθε μενού επιλογής δραστηριοτήτων, δηλώνει ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει ολοκληρωθεί με επιτυχία.
	Το κουμπί με το X κλείνει όποιο παράθυρο είναι την στιγμή εκείνη ανοικτό.
	Μόλις ολοκληρωθεί μια εποχή εμφανίζεται στην μπάρα το ανάλογο εικονίδιο, που μεταφέρει τα παιδιά σε μια λίστα με τίτλους λογοτεχνικών κειμένων σχετικών με την εποχή.
	Με κλικ τα παιδιά μεταφέρονται στην υποενότητα «Τα μαγικά δέντρα».

Η εκπαιδευτικός εξήγησε στους/στις μαθητές/-τριες ότι θα εμφανιστεί στην οθόνη το χωριό του φθινοπώρου, όπου ο ζωγράφος, το σύννεφο που χαμογελάει και το παιδί με το βάζο αντιστοιχούν στις τρεις δραστηριότητες της ενότητας:

1^η Δραστηριότητα «Το γλωσσάρι της βροχής»

2^η Δραστηριότητα «Πίνακες»

3^η Δραστηριότητα «Το ποίημα της βροχής»

Η εκπαιδευτικός ζήτησε από τα παιδιά να πάνε στην 3^η Δραστηριότητα «Το ποίημα της βροχής».

Σε αυτό το σημείο θεωρήθηκε από την εκπαιδευτικό ως βασική η πρώτη προσέγγιση της δραστηριότητας, που αφορά σε δημιουργία ποιήματος, να γίνει στην ολομέλεια της τάξης για να μπορέσουν τα παιδιά στη συνέχεια να την εφαρμόσουν σε επίπεδο ομάδας. Για τον λόγο αυτό, προχώρησαν σε ομαδική σύνθεση ποιήματος. Με το κούνημα του ποντικιού το αγοράκι με το βάζο μάζεψε πολλές λεξοσταγόνες. Αφού μαζεύτηκαν αρκετές, τα παιδιά κλήθηκαν να συμπληρώσουν με αυτές ένα ποίημα για τη βροχή.

Στόχος ήταν να επιλέξουν λέξεις (ζευγάρια λέξεων) ομόηχες, να συμπληρωθούν 4 δίστιχες στροφές, ώστε να επιτευχθεί η ομοιοκαταληξία και να ολοκληρωθεί «Το ποίημα της βροχής». Στην αρχή, στα περισσότερα παιδιά, ήταν λίγο ξένη η διαδικασία και αρκετές φορές διάλεξαν λέξεις που δεν ήταν ομόηχες. Σιγά σιγά όμως δοκιμάζοντας κάθε φορά, διαβάζοντας και ακούγοντας το αποτέλεσμα, κατανόησαν τη διαδικασία και το τελικό δημιούργημα άρεσε σε όλους.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τα παιδιά να συνθέσουν σε επίπεδο ομάδας το δικό τους ποίημα. Τα παιδιά δούλεψαν με ενθουσιασμό. Συνάντησαν αρκετές δυσκολίες με τη χρήση του πληκτρολογίου και τις δεξιότητες που απαιτούνταν. Πολλές φορές αναζήτησαν την επιλογή για κεφαλαία γράμματα ή για τελεία. Συχνά η εκπαιδευτικός χρειάστηκε να γράψει καθ' υπαγόρευσή τους. Ακόμη μια δυσκολία ήταν ότι τα κενά μπορούσαν να συμπληρωθούν με συγκεκριμένο αριθμό συλλαβών και έτσι κάποια παιδιά αναγκάστηκαν να τροποποιήσουν την αρχική τους πρόθεση. Τελικά οι συνθέσεις ήταν όλες πολύ αξιόλογες και η συμμετοχή όλων των παιδιών ενεργή. Ακόμη και το αγόρι Ρομά ενθουσιάστηκε με τη διαδικασία και επέμενε να βάλουν τον δικό του τίτλο στο ποίημα.

Προτάθηκε, από την εκπαιδευτικό, σε κάθε ομάδα να οριστεί ένας υπεύθυνος για να παρουσιάσει το ποίημα. Στις περισσότερες ομάδες όλοι ήθελαν να παρουσιάσουν και έτσι αποφασίστηκε κάθε παιδί να αναλάβει κομμάτι της παρουσίασης, διάβασε το ένα δίστιχο. Τα παιδιά χειροκρότησαν την προσπάθεια κάθε ομάδας και συζητήθηκε αν και γιατί τους άρεσαν τα ποιήματα που προέκυψαν. Οι περισσότεροι διασκέδασαν με τις αστείες ιστορίες που έβγαιναν συνδυάζοντας αταίριαστες λέξεις.

5η & 6η διδακτική ώρα

Οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε 5 ομάδες των 4 ατόμων και μία των 3, στην αίθουσα υπολογιστών με ένα υπολογιστή κατά ομάδα στη διάθεσή τους. Η εκπαιδευτικός, μέσω του προτζέκτορα πρόβαλε το λογισμικό της *Γλώσσας* για την Α'-Β' Δημοτικού και παρουσίασε-περιέγραψε την 1η δραστηριότητα «Το γλωσσάρι της βροχής» από τη θεματική ενότητα το «Φθινόπωρο».

Οι μαθητές ολοκλήρωσαν τα 4 μέρη της δραστηριότητας στην οποία διαχειρίστηκαν λέξεις σχετικές με το 'φθινόπωρο'. Σχετικά με τις προτάσεις που έπρεπε να γράψουν, οι περισσότεροι αρκέστηκαν σε απλές προτάσεις. Χρησιμοποιήθηκαν σε κάθε περίπτωση δύο λέξεις (από το λουλούδι) στη θέση υποκείμενο-ρήμα-κατηγορούμενο ή υποκείμενο-ρήμα-αντικείμενο. Η επιλογή αυτή εκτιμάται από την εκπαιδευτικό ότι είναι άμεσα συνδεδεμένη και με τη μικρού βαθμού δεξιότητα χρήσης του πληκτρολογίου και γενικά επεξεργασίας κειμένου. Σε δύο ομάδες έγραψε η εκπαιδευτικός τις προτάσεις των παιδιών.

Στο τέλος όλες οι ομάδες ήθελαν να παρουσιάσουν. Οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν ήταν σχεδόν πανομοιότυπες, με αποτέλεσμα τα παιδιά να χάσουν γρήγορα το ενδιαφέρον τους. Παρόλα αυτά η συγκεκριμένη δραστηριότητα έδωσε τη δυνατότητα στα παιδιά να οργανώσουν τον λόγο τους και να εκφραστούν γραπτά, έστω και στοιχειωδώς, για το φθινόπωρο.

Προχωρώντας στην 4^η και τελευταία δραστηριότητα του σεναρίου, τα παιδιά καλούνται από την εκπαιδευτικό να πάνε στη δεύτερη δραστηριότητα της ενότητας «Φθινόπωρο», με τίτλο «Πίνακες».

Στη δραστηριότητα αυτή εμφανίζεται αριστερά ένας πίνακας και δεξιά μια ταμπέλα. Οι μαθητές, μετά από καθοδήγηση της εκπαιδευτικού, έδωσαν ένα τίτλο σε κάθε πίνακα και, όταν ήταν έτοιμοι, έκαναν κλικ πάνω στο εικονίδιο . Μια δεύτερη πινακίδα εμφάνιζε τον πραγματικό τίτλο του πίνακα, καθώς και το όνομα του ζωγράφου. Τα παιδιά στην πλειοψηφία τους έδωσαν τίτλους οι οποίοι πλησίαζαν θεματικά τους πραγματικούς. Αυτό τους ικανοποίησε και τους χάρισε το αίσθημα της επιτυχίας.

Στη συνέχεια οι μαθητές κλήθηκαν να αναγνωρίσουν τα βασικά χρώματα που υπάρχουν στον πίνακα, επιλέγοντας τα φύλλα με τα αντίστοιχα χρώματα που βρίσκονται πάνω στον κορμό του δέντρου. Η δραστηριότητα αυτή μάλλον έγινε μηχανικά από τα παιδιά, πατώντας ένα προς ένα τα φυλλαράκια για να ενεργοποιηθούν τα σωστά.

Αμέσως μετά και εφόσον είχε ολοκληρωθεί όλη η ενότητα «Φθινόπωρο», η εκπαιδευτικός έστρεψε το ενδιαφέρον των παιδιών στον πίνακα προβολής, στον

οποίο εμφανίστηκε στην μπάρα στο κάτω μέρος της οθόνης το εικονίδιο , που μας μετέφερε σε μια νέα οθόνη. Εκεί εμφανίστηκε μια λίστα με τους τίτλους 10 λογοτεχνικών κειμένων σχετικών με την εποχή. Οι μαθητές κλήθηκαν σε ομάδες να επιλέξουν ένα από αυτά, διαφορετικό για κάθε ομάδα, για να το διαβάσουν και να το παρουσιάσουν στους υπόλοιπους. Κάθε ομάδα διάλεξε ένα λογοτεχνικό κείμενο και στη συνέχεια έδινε εντολή για εκτύπωση. Δημιουργήθηκε έτσι μια κινητικότητα που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον. Δόθηκε κάποιος χρόνος για σιωπηρή μελέτη και ξεκίνησε η παρουσίαση.

Αναπτύχθηκε συζήτηση γύρω από τη μορφολογία των κειμένων, την ένταξή τους σε λογοτεχνικό είδος (παραμύθι, ποίημα), καθώς και σχολιασμός των εικόνων αξιοποιώντας έτσι την πολυτροπικότητα των κειμένων. Τα παιδιά διασκέδασαν ιδιαίτερα με το ποίημα «Πες αλεύρι», που περιγράφει τον κύκλο του νερού.

Με αφορμή το γεγονός αυτό προβλήθηκε από την εκπαιδευτικό ένα αρχείο παρουσίασης που αφορά στον κύκλο του νερού και βρίσκεται [εδώ](#).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το Φθινόπωρο

Ο πίνακας του Βίνσεντ βαν Γκογκ

Ο πίνακας ονομάζεται «Autumn Landscape with Four Trees»
(Φθινοπωρινό τοπίο με τέσσερα δέντρα)

- Παρατηρήστε τον πίνακα ζωγραφικής.
Ενδεικτικές ερωτήσεις:
-Τι είναι αυτό που βλέπετε στον πίνακα ζωγραφικής;
-Πόσα δέντρα υπάρχουν στον πίνακα;
-Είναι όλα ίδια ή κάποιο διαφέρει;
-Τι χρώμα έχουν τα φύλλα των δέντρων;
-Τι χρώμα έχει το χόμα και τα άλλα δέντρα που βλέπουμε στο πίσω μέρος του πίνακα;
-Τι χρώμα έχει ο ουρανός; Μπορούμε να καταλάβουμε από το χρώμα του ουρανού τι καιρό κάνει;
-Υπάρχουν άνθρωποι στον πίνακα;
- Στη συνέχεια, με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σας συνδέστε την εικόνα που βλέπετε με μια ιστορία και δημιουργήστε μια φανταστική ιστορία που μπορεί να ξεκινά κάπως έτσι.

Τίτλος: _____

- Μια φορά κι ένα καιρό σε ένα δάσος μακρινό

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Οι Συγγραφείς:

_____ _____

- Τέλος, αφηγηθείτε την ιστορία στην ολομέλεια.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο προτείνει δραστηριότητες που εμπλουτίζουν το γλωσσικό μάθημα με τις νέες τεχνολογίες, ικανοποιούν τους στόχους της ενότητας και ακολουθούν τη λογική του σχολικού εγχειριδίου. Ωστόσο θα μπορούσε να εφαρμοστεί οποιαδήποτε στιγμή μέσα στο Φθινόπωρο, γιατί ακριβώς παρέχει μεγάλο εύρος επιλογών, για να προσεγγίσουμε τη συγκεκριμένη εποχή με ενδιαφέρουσες και διασκεδαστικές, για τα παιδιά, δραστηριότητες.

Επίσης το σενάριο θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με δραστηριότητες αναζήτησης στο διαδίκτυο (όπως μέσω του *Ηλεκτρονικού Λεξικού* του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη) της σημασίας νέων λέξεων, που συναντάνε τα παιδιά. Αυτό ίσως θα ήταν πιο εφικτό αν τα παιδιά είχαν αναπτύξει ένα βαθμό εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες ήδη από την Α΄ Τάξη, ώστε να αποτελέσει μια λειτουργική διαδικασία και να μην κουράσει.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες που αναφέρονται παραπάνω εμπλουτίζουν το μάθημα της Γλώσσας με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Η εφαρμογή του σεναρίου σε συνθήκες πραγματικής τάξης ήταν μια θετική εμπειρία και λειτουργεί ενθαρρυντικά για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο χρόνος που απαιτήθηκε ήταν πολύ περισσότερος (διπλάσιος) από την αρχική πρόβλεψη. Δόθηκε περισσότερος χρόνος, αφού για τα παιδιά ήταν η πρώτη εφαρμογή σε ομαδικό επίπεδο με στόχο τη συνεργατική δημιουργία.

Αξίζει να σημειωθεί πως η επιλογή του φύλλου δραστηριοτήτων για παροχή οδηγιών στα παιδιά προκάλεσε κάποια αμηχανία. Ρωτούσαν αν έπρεπε να γράψουν και τι, επειδή διέκριναν τις κενές γραμμές. Η εκπαιδευτικός έδωσε τις απαραίτητες διευκρινίσεις και όρισε κάποιο χρόνο για επεξεργασία στην ομάδα. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν δόθηκε η πρέπουσα προσοχή από τις ομάδες. Τα παιδιά έδειξαν να δυσκολεύονται να εστιάσουν στο ζητούμενο της εργασίας. Τελικά η συζήτηση για το σχολιασμό του πίνακα μεταφέρθηκε στην ολομέλεια της τάξης, και οι ερωτήσεις γίνονταν από την εκπαιδευτικό. Σταδιακά παρακολουθούσαν τη ροή όλο και περισσότερα παιδιά.

Θεωρείται ότι η παραπάνω δραστηριότητα αποτέλεσε μια καλή ευκαιρία για να αναπτύξουν τα παιδιά μια πιο αυτόνομη και υπεύθυνη στάση απέναντι σε όποια εργασία τους ανατίθεται γραπτώς, αξιοποιώντας έτσι την αναγνωστική τους ικανότητα ή και βελτιώνοντάς την.

Για τους συγκεκριμένους μαθητές η ενασχόληση με τις δεδομένες δραστηριότητες βοήθησε τη συνεργασία σε ομάδες, και ανέπτυξε, σε ένα βαθμό, χαρακτηριστικά που αναμένεται να βοηθήσουν μελλοντικά στην καλύτερη και δημιουργική συνύπαρξή τους. Οι νέες τεχνολογίες λειτούργησαν ως κίνητρο για εργασία από κοινού, με αποτέλεσμα να εκτιμηθεί η συνεργασία σε ομάδες και να αναπτυχθεί η αλληλοεκτίμηση, που είναι απαραίτητο στοιχείο της ομάδας.

Επιπλέον οι μαθητές ανέπτυξαν τον γραπτό και προφορικό τους λόγο, ασκήθηκαν στη διαλεκτική διαδικασία, στην ακρόαση, στη διατύπωση γνώμης, διεύρυναν τις γνώσεις τους σε σχέση με τα κειμενικά είδη του παραμυθιού και ποιήματος. Αξιοποίησαν τις γνώσεις τους, οδηγήθηκαν σε ομαδικά επιτεύγματα, ένιωσαν τη χαρά της δημιουργίας, και ανέπτυξαν θετική αυτοεικόνα. Αξίζει να σημειωθεί πως μετά τη συγγραφή ποιημάτων, τα παιδιά διασκεδάζουν βρίσκοντας αυθόρμητα λέξεις που ομοιοκαταληκτούν με άλλες και αποτυπώνουν μια κατάσταση

που βιώνουμε στην τάξη. Το συγκεκριμένο αποτελεί πολύ θετική συμβολή στη μαθησιακή διαδικασία και τις διαπροσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γαβριηλίδου, Ζ., Μ. Σφυρόερα & Λ. Μπεζέ. 2013. *Γλώσσα Β΄ Δημοτικού: Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας*, τ. Α΄ Βιβλίο Μαθητή, Υ.Π.Ε.Π.Θ, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, ΟΕΔΒ.

Γαβριηλίδου, Ζ., Μ. Σφυρόερα & Λ. Μπεζέ. 2007. *Γλώσσα Β΄ Δημοτικού: Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας, Βιβλίο δασκάλου / Μεθοδολογικές Οδηγίες*, Υ.Π.Ε.Π.Θ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, ΟΕΔΒ.

Παράρτημα

Στον συνοδευτικό φάκελο παραθέτω σε αρχείο PDF την ομαδική δουλειά των παιδιών.